

PAWEŁ POKRZYWIŃSKI

ORCID: 0000-0002-5018-2186

DOI: 10.4467/20801335PBW.21.004.13561

Izraelskie ustawodawstwo antyterrorystyczne wobec zagrożeń XXI wieku

Państwo Izrael od czasu ogłoszenia niepodległości w 1948 r. zмага się z różnymi zagrożeniami. Początkowo miały one charakter przede wszystkim konwencjonalny i były związane z wrogim stosunkiem państw arabskich w regionie Bliskiego Wschodu (np. wojna o niepodległość w 1948 r., wojna na wyczerpanie w latach 1967–1970, wojna Jom Kipur w 1973 r.) lub wynikały z izraelskiego poczucia zagrożenia ze strony państw ościennych (kryzys sueski w 1956 r., wojna sześciodniowa w 1967 r.). Dzięki podpisaniu traktatów pokojowych z Egiptem (1979 r.) i Jordanią (1994 r.) Izrael odsunął i zminimalizował zagrożenia konwencjonalne.

Bezpieczeństwu Izraela zagrażają również terroryzm i działalność arabskich ugrupowań paramilitarnych. Te zjawiska towarzyszyły konfliktom na Bliskim Wschodzie już od lat 50. XX w. (m.in. ataki fedainów trwające od 1948 r. do kryzysu sueskiego). Działania nieregularne oraz ataki terrorystyczne zyskiwały na znaczeniu wraz ze spadkiem zagrożeń konwencjonalnych, umacnianiem się palestyńskich dążeń do uzyskania niepodległości i radykalizacją postaw. W Izrael są wymierzone również działania nieregularne o charakterze terrorystycznym inicjowane z zewnątrz. Jako przykład można podać Liban i działający w nim Hezbollah, a także ataki na izraelskich obywateli przebywających za granicą¹. Izrael podejmował różne kroki, które miały zapobiec działaniom nieregularnym i atakom terrorystycznym, poczynając od działań prewencyjnych i zatrzymywania podejrzanych, przez likwidowanie pojedynczych terrorystów (tzw. *targeted killing*), burzenie domów zamieszkiwanych przez terrorystów i ich rodziny, a kończąc na operacjach wojskowych (np. druga wojna libańska w 2006 r., operacja Płynny Ołów z lat 2008–2009, operacja Ochronny Brzeg w 2014 r.).

¹ Przykładem może być zamach w Burgas (Bułgaria) w 2012 r.

Pozasiłową formą walki z terroryzmem jest ustawodawstwo. Definiuje ono terminy odnoszące się do działań i organizacji terrorystycznych zgodnie z państwową racją stanu. Oprócz tego prawo wyznacza podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo i walkę z tym zjawiskiem, określa ich kompetencje, a także ustala katalog sankcji i kar. Prawo tworzy przede wszystkim ramy działalności państwa i jego instytucji, jest odbiciem percepcji pewnych zjawisk i zagrożeń oraz stanowi o formach walki z działalnością terrorystyczną, akceptowanych w danym społeczeństwie. Legislacja musi ponadto uwzględniać płynność zjawiska terroryzmu oraz zmienność metod działań organizacji terrorystycznych.

Dnia 23 czerwca 2016 r. prawicowo-religijna koalicja, w której znalazły się: Likud, My Wszyscy (Kulanu), Żydowski Dom (Ha-Bajt ha-Jehudi), Szas, Zjednoczony Judaizm Tory (Jahadut ha-Tora), Nasz Dom Izrael (Israel Beitenu), przyjęła *Prawo zwalczania terroryzmu*². Już na wstępie należy zaznaczyć, że izraelska prawica charakteryzuje się jastrzębim podejściem do kwestii bezpieczeństwa i stosunków międzynarodowych. Cechuje ją ponadto stawianie na odstraszanie przeciwnika, dominację siłową oraz militarizm w działaniach podejmowanych w odpowiedzi na zagrożenia³. Znalazło to przełożenie podczas tworzenia projektu wspomnianego prawa w 2011 r., a prace nad nim wywoływały liczne kontrowersje. Izraelski Instytut Demokracji przestrzegał wówczas, że w tym prawie mogą się znaleźć zapisy przewidujące sankcje, a także nadające organom bezpieczeństwa przywileje, które będą niewspółmiernie duże do zagrożenia, jakie stanowi terroryzm wobec takiego państwa jak Izrael. Uznano jednocześnie, że będzie to pierwsza dopracowana i kompleksowa propozycja nowego ustawodawstwa związanego z definiowaniem i zwalczaniem działalności terrorystycznej⁴.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie izraelskich rozwiązań przyjętych w *Prawie zwalczania terroryzmu* oraz porównanie ich z ustawodawstwem antyterrorystycznym obowiązującym wcześniej w Państwie Izrael. Tematyka izraelskiego prawodawstwa antyterrorystycznego nie doczekała się zbyt wielu opracowań w literaturze polskojęzycznej⁵. Problematyka bezpieczeństwa została natomiast dobrze opisana w kontekście polityki zagranicznej, sytuacji geopolitycznej w regionie Bliskiego Wschodu, przemian politycznych w państwach arabskich czy zagadnień militarnych⁶.

² W artykule autor będzie używał tłumaczenia nazw dokumentów z języka hebrajskiego na język polski. W oryginale nazwa brzmi następująco: 2016-חוק קבאמה קוה-2016 (wym. *chok ha-maawak be-teror, 5776–2016*).

³ I. Peleg, *The Israeli Right*, w: *Contemporary Israel. Domestic Politics, Foreign Policy, and Security Challenges*, R.O. Freedman (red.), Boulder 2009, s. 34–37.

⁴ M. Kremnicker, J. Szani, A. Foks, *Hacaaat chok ha-maawak be-teror 5771–2011*, <https://www.idi.org.il/articles/7757> [dostęp: 1 VI 2020].

⁵ Zob. A.K. Siadkowski, *Polityka instytucjonalno-prawna Izraela wobec wewnętrznych zagrożeń bezpieczeństwa*, w: *Problemy bezpieczeństwa Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki (MENA)*, R. Bania, R. Czulda, K. Zdulski (red.), Łódź 2016, s. 121–135.

⁶ Zob. A. Pohl, *Główne determinanty polityki bezpieczeństwa Izraela na początku XXI wieku*, Poznań 2020; A. Krawczyk, *Terroryzm ugrupowań fundamentalistycznych na obszarze Izraela w drugiej*

Autor przedstawi ramy definicyjne, katalog kar, a także podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo oraz ich kompetencje, wskazane w prawie z 2016 r. Zastosuje analizę instytucjonalno-prawną, pozwalającą na ukazanie i wyjaśnienie norm prawnych dotyczących wybranego zjawiska, w tym wypadku zwalczania terroryzmu. W tym rodzaju analizy wykorzystuje się m.in. teksty aktów prawnych⁷. W celu porównania izraelskiego ustawodawstwa dotyczącego terroryzmu zostanie ponadto użyta metoda porównawcza różnicy, polegająca na analizie podobnych przypadków różniących się zmiennymi⁸. Pozwoli ona stwierdzić, czy w poszczególnych aktach prawnych występowały różnice w definiowaniu terroryzmu i jego percepcji. W realizacji przyjętych założeń będzie pomocna także teoria sekurytyzacji opracowana przez Barry'ego Buzana, Ole Wævera i Jaapa de Wildego. Zakłada ona, że aktor sekurytyzujący (np. politycy, rząd, premier) uznaje, że egzystencjalne bezpieczeństwo obiektu referencyjnego (np. narodu lub państwa) zostało zagrożone i należy podjąć nadzwyczajne środki w celu likwidacji tego zagrożenia. Taki przekaz musi zostać skierowany do wybranego grona odbiorców, których należy przekonać do tego, że zagrożenie wystąpiło i należy je zneutralizować⁹. W tym wypadku nie odwołujemy się do pojęcia *obiektywne zagrożenie*, ponieważ bezpieczeństwo staje się konceptem konstruowanym przez aktorów. To oni decydują o tym, co zostaje włączone w obszar bezpieczeństwa, a co będzie z niego wyłączone. W związku z tym o obiektywnym zagrożeniu można mówić w momencie, kiedy zostanie ono za takie uznane i zaakceptowane¹⁰.

Przyjęta metodologia oraz teoria przyczyniły się do postawienia następujących pytań badawczych:

1. Jakie zmiany wprowadziło *Prawo zwalczania terroryzmu* z 2016 r. w stosunku do ustawodawstwa obowiązującego wcześniej?
2. Jaki katalog przestępstw związanych z terroryzmem wprowadza to prawo w kontekście ewolucji terroryzmu?
3. Jakie podmioty w myśl tego prawa są odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa oraz jakie kompetencje im przyznano?

Autor sformułował także hipotezy badawcze:

połowie XX wieku, Toruń 2007; M. Jadwiszczok, *Antyizraelskie ugrupowania terrorystyczne i ich zwalczanie*, Toruń 2010; A. Dzisiów-Szuszczykiewicz, „Trzęsienie ziemi” w środowisku bezpieczeństwa Izraela, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2011, nr 3, s. 165–180; M. Szydysz, *Polityka zagraniczna Izraela wobec aktualnych wydarzeń na Bliskim Wschodzie*, w: *Badanie polityki zagranicznej państwa: Stany Zjednoczone, Azja Wschodnia, Bliski Wschód i Ameryka Łacińska*, P. Materny i in. (red.), Warszawa 2017, s. 209–228; A. Skorek, *Bliskowschodnia strategia Izraela po arabskiej wiosnie*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe” 2018, nr 3, s. 107–125; M. Harkot, *Odstraszanie jako element strategii bezpieczeństwa Izraela*, „Ante Portas – Studia nad Bezpieczeństwem” 2019, nr 1, s. 81–92.

⁷ A.J. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Gdańsk 2004, s. 126.

⁸ J.R. Sielezin, *Badania źródłoznawcze w politologii. Wybrane zagadnienia metodologiczne*, Wrocław 2010, s. 16–18.

⁹ B. Buzan, O. Wæver, J. de Wilde, *Security. A New Framework for Analysis*, Boulder 1998, s. 36, 40.

¹⁰ B. Buzan, L. Hansen, *The Evolution of International Security Studies*, Cambridge 2009, s. 33–34.

1. W związku z tym, że izraelska prawica przyjmuje jastrzębie stanowisko w kwestiach bezpieczeństwa, to definicje zawarte w prawie będą ujęte bardzo szeroko i niejednoznacznie.
2. Izrael traktuje terroryzm jako główne zagrożenie bezpieczeństwa państwa i społeczeństwa, wobec czego nowe prawo legalizuje nadzwyczajne i kontrowersyjne środki prewencji.

W niniejszym artykule przedmiotem analizy będą wspomniane już *Prawo zwalczania terroryzmu* z 2016 r., a także obowiązujące wcześniej ustawodawstwo związane ze zjawiskiem terroryzmu: *Przepisy obronne (nadzwyczajne)*¹¹ z 1945 r., *Rozporządzenie zapobiegające terroryzmowi*¹² z 1948 r., *Prawo zakazu finansowania terroryzmu*¹³ z 2005 r. i *Prawo karne (zatrzymany oskarżony o przestępstwo związane z bezpieczeństwem)(Przepis tymczasowy)*¹⁴ z 2006 r.¹⁵

Zagrożenia bezpieczeństwa Izraela w XXI wieku

Strategia Armii Obrony Izraela opublikowana w 2015 r. definiuje współczesne zagrożenia Państwa Izrael, dzieląc je na regularne i nieregularne. Do tych pierwszych zalicza przede wszystkim zagrożenia płynące ze strony Iranu, Libanu i Syrii. Zgodnie z tym dokumentem wskazane państwa są źródłem destabilizacji w regionie Bliskiego Wschodu¹⁶. Analiza zapisów tej strategii pozwala stwierdzić, że głównym źródłem niebezpieczeństwa są jednak organizacje „niepaństwowe”, terrorystyczne. Dokument wymienia w tym kontekście Hezbollah, Hamas, Palestyński Islamski Dżihad, tzw. Państwo Islamskie i światowy dżihad. Zwrócono uwagę, że rola, jaką odegrały one w ostatnich latach, przysłoniła niebezpieczeństwa kreowane przez regularne armie państw ościennych¹⁷. Marcin Szydzisz zaznacza również, że Izrael prezentuje światowy i lokalny terroryzm jako główne zagrożenie demokracji i pokoju na poziomie państwa, regionu i systemu

¹¹ Nazwa hebrajska: הנגהה תונקת (פוריח תעש), 1945 (wym. *tkanot ha-hagana (smaat cherum)*, 1945).

¹² Nazwa hebrajska: רורט תעינמ תדוקפ, ה"ש-1948 (wym. *pkudat mnijat teror 5708-1948*).

¹³ Nazwa hebrajska: רורט וומימ רוסיא קוח, ה"ס-2005 (wym. *chok isur mimun teror 5765-2005*).

¹⁴ Nazwa hebrajska: ילילפה יודה רדס קוח (ווחטיב תוריבעב דושהה רוצע) (העש תארוה), ה"ס-2006 (wym. *chok seder ha-din ha-plili (acur he-chaszud ba-awirut bitachon)(horaat szaa)* 5766-2006).

¹⁵ Niniejszy artykuł nie ma na celu szczegółowej analizy izraelskiego prawodawstwa antyterrorystycznego ze względu na obszerny zakres materiału źródłowego. Taka analiza powinna stać się częścią szerszego opracowania naukowego. Jednocześnie czas, który upłynął od momentu uchwalenia tego prawa, pozwala na zaprezentowanie działań struktur bezpieczeństwa i reakcji na znajdujące się w nim zapisy.

¹⁶ *Estrategijat Cahal*, Tel Awiw 2015, s. 9. Warto zaznaczyć, że w Izraelu w walkę z terroryzmem są czynnie zaangażowane różne struktury: armia (w tym wywiad wojskowy Aman), Szabak, Mosad i Policja Izraela.

¹⁷ Tamże, s. 9, 11.

międzynarodowego¹⁸. Według izraelskiej lewicy oraz prawicy palestyński terroryzm utrudnia proces pokojowy. Jednak zdaniem lewicowej Partii Pracy zawarcie pokoju ma doprowadzić do zmniejszenia skali terronu. Z kolei Likud uważa, że eliminacja działalności terrorystycznej będzie stanowić punkt wyjścia do zawarcia stabilnego pokoju¹⁹.

Jak pisze Boaz Ganor, terroryzm jest zjawiskiem zmiennym, dynamicznym, które dostosowuje się do otoczenia, ograniczeń. Organizacja terrorystyczna jest organizacją uczącą się, mającą cele, motywacje, a także sponsorów. Proces uczenia się pozwala na zmianę i dobranie taktyki działania, przez co terroryzm ewoluuje²⁰. Według Ganora XXI w. przyniósł nowe wyzwania państwom, które muszą zmierzyć się z hybrydowymi organizacjami terrorystycznymi. Ten nowy typ organizacji oprócz skrzydła politycznego i zbrojnego rozwinął działalność mającą na celu „zdobycie serc i umysłów”. Pod tym hasłem kryje się wiele działań związanych z propagandą w sieci i mediach, działalnością charytatywną, socjalną, edukacyjną. To sprawia, że państwo musi angażować wszystkie swoje struktury, aby w efektywny sposób walczyć z takimi organizacjami i jednocześnie zachować autorytet i pozycję²¹. Ponadto Ganor zaznacza, że wiele współczesnych organizacji terrorystycznych ma finansowe, zbrojeniowe, szkoleniowe i operacyjne wsparcie na zasadzie relacji sponsor–beneficjent²².

Dotychczasowe izraelskie doświadczenia związane z Hamasem czy Hezbollahem pokazały, że wiele cech nowoczesnego terroryzmu ma też terroryzm na Bliskim Wschodzie. Yoram Schweitzer pisze, że struktury Hamasu i Hezbollahu oraz ich sposoby walki wykraczają poza znaną dotychczas *guerillę* i ewoluują w stronę *terrorilli*. Mają one rozwiniętą organizację, dowodzenie i hierarchię, czym przypominają regularne armie i są w stanie z nimi współdziałać (np. Hezbollah w Syrii). Wyposażenie takich organizacji pochodzi z dostaw z krajów zewnętrznych. Schweitzer uważa, że sposoby walki w *terrorilli* są podobne do działań partyzanckich opartych na znajomości terenu i wsparciu lokalnej ludności (przy czym nie zawsze jest to wsparcie dobrowolne), uzupełnionych o działania o charakterze terrorystycznym. Ponadto walka tych organizacji polega na pojedynczych uderzeniach na wybrane cele czy ostrzałach raketowych, które mają wywołać efekt psychologiczny i przyczynić się do strat²³.

Kolejnym przejawem zmian w działaniach organizacji terrorystycznych zagrażających Izraelowi są ostrzały raketowe. Tę taktykę od 2001 r. stosuje głównie Hamas. Izraelczycy szacują, że w arsenale Hamasu znajdują się rakiety produkcji chińskiej,

¹⁸ M. Szydysz, *Sekurytyzacja jako narzędzie polityki zagranicznej Izraela w świetle teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa*, Warszawa 2019, s. 96–98.

¹⁹ Tamże, s. 226–228.

²⁰ B. Ganor, *Global Alert. The Rationality of Modern Islamist Terrorism and the Challenge to the Liberal Democratic World*, New York 2015, s. 1.

²¹ Tamże, s. 2–3.

²² Tamże, s. 64–68.

²³ Y. Schweitzer, *Defining the Victor in the Fight against an Army of “Terrorilla”*, w: *The Lessons of Operation Protective Edge*, A. Kurz, S. Brom (red.), Tel Aviv 2014, s. 22–23.

syryjskiej, irańskiej, radzieckiej oraz własnej. Tego rodzaju ostrzały nie powodują poważnych zniszczeń i dużej liczby ofiar, m.in. dzięki systemowi Iron Dome²⁴, ich zadaniem jest raczej wywarcie efektu psychologicznego. Od 2008 r. Hamas podejmował wysiłki na rzecz zwiększenia możliwości wystrzeliwania rakiet, zwłaszcza z gęsto zaludnionych obszarów, jak również magazynowania amunicji i wyrzutni²⁵.

Kolejnym elementem zagrażającym Izraelowi są podziemne tunele wykorzystywane przez Hezbollah oraz organizacje palestyńskie. Znajdują się one pod granicą libańsko-izraelską, między Strefą Gazy i Izraelem oraz między Egiptem i Strefą Gazy. W dwóch pierwszych przypadkach są to tzw. tunele ofensywne, służą głównie do infiltracji terytorium Izraela i przeprowadzania ataków. Tunele wykorzystuje się również do przerzutu osób, przemytu broni lub jej magazynowania²⁶. To zjawisko zaczęło się nasilać od 2006 r. jako odpowiedź na rozwój izraelskich naziemnych systemów obserwacji i wykrywania. W 2013 r. Armia Obrony Izraela ogłosiła walkę z podziemnymi tunelami. Na przełomie lat 2018 i 2019 przeprowadzono operację Północna Tarcza, której celem było zniszczenie tuneli Hezbollahu pod granicą libańsko-izraelską²⁷.

Czynnikiem, który może wpłynąć na mobilizację członków organizacji terrorystycznych, a proces rekrutacji do tych ugrupowań uczynić bardziej skutecznym, jest sukces działań propagandowych prowadzonych w sieci przez tzw. Państwo Islamskie. Wykorzystywało ono media społecznościowe do publikacji swoich materiałów, nawiązywania kontaktu z sympatykami i prowadzenia wojny psychologicznej²⁸. Ten przykład wskazuje, że Internet może zostać skutecznie wykorzystany przez organizacje terrorystyczne w sposób jawny. W 2019 r. „The Times of Israel” informował o tym, że Twitter zablokował konta związane z Hamasem, Hezbollahem, Al-Manar (libańska stacja telewizyjna należąca do Hezbollahu) i Quds News Network. Przedstawiciele internetowego serwisu społecznościowego podali, że zawieszono konta propagowały działalność terrorystyczną²⁹. Na zwiększające się zagrożenie atakami w cyberprzestrzeni na izraelską infrastrukturę krytyczną i cywilną wskazuje się w przypadku

²⁴ System Iron Dome oblicza trajektorię i kierunek pocisku. Jednocześnie jest uruchamiany alarm przeciwrakietowy w rejonach będących celem ostrzału, a mieszkańcy muszą udać się do schronów. Zob. Y.S. Shapir, *Rocket Warfare in Operation Protective Edge*, w: *The Lessons...*, s. 43, 45.

²⁵ G. Siboni, *Operations Cast Lead, Pillar of Defense, and Protective Edge: A Comparative Review*, w: *The Lessons...*, s. 30–31.

²⁶ Y.S. Shapir, G. Perel, *Subterranean Warfare: A New-Old Challenge*, w: *The Lessons...*, s. 51.

²⁷ L. Morris, R. Eglash, *Israel announces operation to destroy Hezbollah tunnels under its northern border*, „The Washington Post”, 4 XII 2018 r., https://www.washingtonpost.com/world/middle-east/israel-announces-operation-to-destroy-hezbollah-tunnels-in-its-territory/2018/12/04/f9e-74058-f7cb-11e8-8642-c9718a256cbd_story.html [dostęp: 5 VI 2020].

²⁸ M.G. Bartoszewicz, *Siła czy przesilenie? Działalność i znaczenie Państwa Islamskiego*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2020, nr 22, s. 46–48.

²⁹ A. Rasgon, *Twitter suspends Hamas- and Hezbollah-affiliated handles*, „The Times of Israel”, 3 XI 2019 r., <https://www.timesofisrael.com/twitter-suspends-hamas-and-hezbollah-affiliated-handles/> [dostęp: 5 VI 2020].

kęgów powiązanych z Iranem³⁰. Sieć przyczyniła się także do mobilizacji młodych Palestyńczyków w latach 2015–2016 podczas tzw. intifady noży (ang. *Stabbing Intifada* lub *Knife Intifada*). Charakteryzowała się ona atakami na izraelskich żołnierzy, policjantów i cywili przeprowadzanymi z użyciem noży, nożyczek, maczet oraz innych ostrych przedmiotów, łatwych do schowania pod ubraniem. Ataki były fotografowane lub utrwalane za pomocą telefonów i publikowane w mediach społecznościowych³¹. Te działania spotkały się z poparciem ze strony Hamasu, który uznał je za nową formę walki z Izraelczykami³². To wskazuje, że działalność organizacji terrorystycznych lub tzw. samotnych wilków dostosowuje się do rzeczywistości i polega na omijaniu środków kontroli i ochrony przyjętych w Izraelu. Rozwijane są formy ataku z bliska i na odległość, aby móc korzystać z elementu zaskoczenia i potęgować efekt psychologiczny.

Izraelskie ustawodawstwo antyterrorystyczne przed 2016 rokiem

W Izraelu obowiązuje system prawa powszechnego. W rezultacie w państwowym ustawodawstwie funkcjonują przepisy oraz elementy porządku prawnego z czasów Imperium Osmańskiego lub brytyjskiego Mandatu Palestyny. Te standardy obowiązują także w kwestiach bezpieczeństwa. Ministerstwo Sprawiedliwości Izraela podaje, że do 2016 r. najważniejszymi aktami prawnymi, które dotyczyły zwalczania terroryzmu, były wspomniane już: *Przepisy obronne (nadzwyczajne)* z 1945 r., *Rozporządzenie zapobiegające terroryzmowi* z 1948 r., *Prawo zakazu finansowania terroryzmu* z 2005 r. i *Prawo karne (zatrzymany oskarżony o przestępstwo związane z bezpieczeństwem)(Przepis tymczasowy)* z 2006 r.³³

W 1945 r. władze Mandatu Palestyny wprowadziły *Przepisy obronne (nadzwyczajne)*, które wraz z powstaniem Państwa Izrael stały się częścią jego systemu prawnego. Zawarte w nich zapisy umożliwiały sądenie cywilów przez sądy wojskowe, izolację określonych obszarów, wprowadzały instytucję przeszukania i konfiskaty oraz godzinę policyjną. Omawiane przepisy zezwalały na wyburzenie domu, którego właściciele wspierali działalność

³⁰ D. Siman-Tov, Sh. Even, *A New Level in the Cyber War between Israel and Iran*, <https://www.inss.org.il/publication/iran-israel-cyber-war/?fbclid=IwAR1QmAUyquwbn3GTJ6eJn39VaJg8USlOJ-dMoyyThFbjL9uVkouJy3zwjuI> [dostęp: 7 VI 2020].

³¹ P. Leurent, *Palestinian 'knife intifada' reflects a generation's despair*, France 24, 6 V 2016 r., <https://www.france24.com/en/20160506-reporter-israel-knife-intifada-palestinian-territories-violence> [dostęp: 5 VI 2020].

³² B. Lynfield, *Gaza shootings: Hamas pledge new intifada as 'day of rage' sees Israeli soldiers kill six Palestinian protesters*, „The Independent”, 9 X 2015 r., <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/gaza-shootings-hamas-pledge-new-intifada-as-day-of-rage-sees-israeli-soldiers-kill-six-palestinian-a6688586.html> [dostęp: 5 VI 2020].

³³ *2016 – chok ha-maawak be-terror, 5776-2016, kawej gdila*, https://www.gov.il/he/Departments/publications/reports/roots_2016_2 [dostęp: 7 VI 2020].

terrorystyczną lub brali w niej udział³⁴. Współcześnie te praktyki są stosowane na obszarze Zachodniego Brzegu, a wyburzanie domów ma stanowić środek odwetowy i zniechęcający do wspierania terroryzmu lub przynależności do organizacji terrorystycznych.

Rozporządzenie zapobiegające terroryzmowi zostało uchwalone w okresie, kiedy Izrael zmagał się z atakami armii arabskich państw ościennych i różnych palestyńskich grup zbrojnych oraz z podziemnymi prawicowymi organizacjami paramilitarnymi, takimi jak Lechi i Irgun³⁵. Wówczas organizację terrorystyczną zdefiniowano jako (...) *grupę ludzi stosujących niemoralne działania mogące doprowadzić do śmierci człowieka lub do jego zranienia, lub grożących takimi niemoralnymi działaniami*³⁶. Z kolei członkiem organizacji terrorystycznej była (...) *osoba, która uważała się za członka takiej organizacji, brała udział w działaniach tej organizacji, rozpowszechniała informacje na korzyść tej organizacji, jej działań i celów, zbierała fundusze lub przedmioty w celu wsparcia organizacji, lub wsparcia jej działań*³⁷. Osoby będące w ścisłym dowództwie organizacji terrorystycznej podlegały karze do 10 lat pozbawienia wolności, biorący udział w działaniach organizacji podlegali karze pozbawienia wolności do lat 5, a wspierający organizację przez propagandę, zbiórkę pieniędzy lub innych rzeczy – karze pozbawienia wolności do lat 3 lub karze grzywny w wysokości 1000 funtów palestyńskich, lub obu wymienionym karom jednocześnie³⁸. Było to pierwsze izraelskie prawo penalizujące terroryzm, ale, jak pisze Daphne Barak-Erez, stosowano je głównie wobec organizacji palestyńskich³⁹.

W 2005 r. w Izraelu uchwalono *Prawo zakazu finansowania terroryzmu*. Wprowadzało ono pojęcia: organizacja terrorystyczna i uznana organizacja terrorystyczna. Różnica między nimi polegała na tym, że ta druga to organizacja uznana za terrorystyczną przez rząd Izraela, komitet ministrów ds. bezpieczeństwa narodowego lub ministra obrony. Natomiast organizacja terrorystyczna to (...) *organizacja, która działa w celu przeprowadzenia aktu terrorystycznego, lub umożliwia albo nawołuje do przeprowadzenia tego aktu, bez znaczenia, czy członkowie organizacji się znają, czy ilość członków jest stała lub zmienna, czy organizacja działa zgodnie z prawem lub w legalnych celach*⁴⁰. Zatem omawiane prawo uzależniało uznanie danej organizacji za terrorystyczną od decyzji organów rządowych lub od „aktu terrorystycznego”. Za taki prawo uznawało czyn będący

³⁴ *The Defence (Emergency) Regulations, 1945*, http://nolegalfrontiers.org/military-orders/mil029ed2.html?lang=en#PART_I_-_INTRODUCTORY [dostęp: 5 VI 2020].

³⁵ D. Barak-Erez, *Israel's anti-terrorism law: past, present and future*, w: *Global Anti-Terrorism Law and Policy*, V.V. Ramraj i in. (red.), Cambridge 2012, s. 589.

³⁶ *PKudat mnijat teror 5708–1948*, https://fs.knesset.gov.il/0/law/0_lsr_312695.PDF [dostęp: 5 VI 2020].

³⁷ Tamże.

³⁸ Tamże.

³⁹ D. Barak-Erez, *Israel's anti-terrorism...*, s. 599.

⁴⁰ *Chok isur mimun teror 5765–2005*, https://fs.knesset.gov.il/16/law/16_lsr_299751.pdf [dostęp: 6 VI 2020].

przestępstwem, który został lub miał być popełniony w celu wywarcia wpływu na sprawy polityczne, ideologiczne lub religijne przez wywołanie strachu, paniki, nacisku na rząd krajowy lub zagraniczny, zagrożenie życia i mienia, spowodowanie śmierci, zakłócenie działania infrastruktury krytycznej, systemów lub usług⁴¹. *Prawo zakazu finansowania terroryzmu* w rozdziale trzecim penalizowało finansowanie działalności terrorystycznej, nawoływanie do finansowania działalności, udział w zbieraniu funduszy i nagradzanie za dokonanie aktu terrorystycznego⁴². Gilad Noam pisze, że głównym zarzutem wobec tego prawa jest objęcie postępowaniem administracyjnym lub karnym wyłącznie podmiotów zagranicznych. Wiąże się to z ograniczonymi możliwościami konfiskaty majątku oskarżonych osób lub organizacji. Natomiast wobec podmiotów mających związek z Izraelem mogą być podjęte stanowcze i natychmiastowe działania na podstawie *Przepisów obronnych (nadzwyczajnych)*⁴³. Wskazane prawo utrwalało więc stanowisko, że palestyński terroryzm jest wewnętrzną sprawą Izraela. W związku z tym walka z nim powinna się odbywać według przepisów izraelskich, a nie międzynarodowych.

Ostatnim analizowanym aktem prawnym jest *Prawo karne (zatrzymany oskarżony o przestępstwo związane z bezpieczeństwem)(Przepis tymczasowy)* z 2006 r., które wprowadziło do ustawodawstwa kategorię przestępstwa związanego z bezpieczeństwem. Definiowano je jako (...) *przestępstwo popełnione w okolicznościach mogących stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa, również powiązanych z terroryzmem*⁴⁴. W przypadku osób oskarżonych o popełnienie przestępstwa związanego z bezpieczeństwem wskazane prawo wydłuża dozwolony okres przetrzymywania ich w areszcie tymczasowym oraz w areszcie przed wydaniem wyroku (nawet do 96 godzin). Ponadto przepisy zezwalają na przeprowadzenie wielu czynności bez obecności zatrzymanego lub oskarżonego⁴⁵.

Prawo zwalczania terroryzmu z 2016 r. wobec współczesnych wyzwań dotyczących zachowania bezpieczeństwa

Dnia 23 czerwca 2016 r. Kneset przyjął *Prawo zwalczania terroryzmu*, o którym na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości Izraela napisano, że jest najbardziej kompleksowe. Jest ono sumą doświadczeń zebranych z wcześniejszych przepisów, a jego uchwalenie zniosło obowiązywanie praw opisanych powyżej⁴⁶. Prawo, o którym mowa,

⁴¹ Tamże.

⁴² Tamże.

⁴³ G. Noam, *Hitmodedut ha-miszpatit bi-Israel im tofaat mimun ha-terror*, Jeruzalaim 2009, s. 69–70.

⁴⁴ *Chok seder ha-din ha-plili (acur he-chaszud ba-awirut bitachon)(horaat szaa)* 5766–2006, https://fs.knesset.gov.il/17/law/17_lsr_300016.pdf [dostęp: 6 VI 2020].

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ 2016 – *chok ha-maawak be-terror*, 5776-2016, *kawej gdila*, https://www.gov.il/he/Departments/publications/reports/roots_2016_2 [dostęp: 7 VI 2020].

jeszcze przed przyjęciem stało się źródłem wielu kontrowersji związanych z prawami człowieka i kompetencjami różnych organów⁴⁷.

Już w pierwszym artykule zaznaczono, że celem prawa jest zapobieganie powstawaniu, funkcjonowaniu i działaniu organizacji terrorystycznych, a także zapobieganie działalności terrorystycznej. We wstępie wskazano także, że przepisy respektują prawo humanitarne przy jednoczesnym uwzględnieniu interesów strategicznych Izraela i niebezpieczeństw, jakie niesie terroryzm dla obywateli kraju i instytucji tego państwa⁴⁸.

Prawo zwalczania terroryzmu w artykule drugim podaje aż trzy definicje pojęcia organizacja terrorystyczna. Jest nią:

1. Grupa ludzi o charakterze ciągłym i zorganizowanym, która dokonuje aktów terrorystycznych lub działa w celu ich przeprowadzenia, włączając w to wspomnianą organizację, która zajmuje się szkoleniem i przygotowywaniem do przeprowadzenia aktu, lub działa z użyciem broni, lub handluje bronią w celu przeprowadzenia aktu (...);
2. Grupa ludzi o charakterze ciągłym i zorganizowanym, która działa w sposób bezpośredni lub pośredni w celu wspomnienia organizacji z paragrafu (1), lub w celu promowania działań wspomnianej organizacji, włączając w to finansowanie w sposób znaczny lub ciągły działań tej organizacji, lub będąca w związku z tą organizacją (...);
3. Organizacja uznana za terrorystyczną poza granicami Państwa Izrael (...)⁴⁹.

Powyższe wskazuje, że nowe spojrzenie na to, czym jest organizacja terrorystyczna, wykracza poza samą działalność terrorystyczną, koncentrując się również na organizacjach udzielających wsparcia lub propagujących działania terrorystyczne. Może to jednak prowadzić do nadużyć ze strony służb bezpieczeństwa.

Nowe prawo rozszerzyło także definicję pojęcia członek organizacji terrorystycznej. Jest nim nie tylko członek takiej organizacji czy osoba, która w jakikolwiek sposób bierze udział w działalności organizacji terrorystycznej lub działa jako przedstawiciel albo wysłannik tej organizacji, lecz także ten, kto wyraził chęć przystąpienia do organizacji terrorystycznej, kto jest postrzegany jako przedstawiciel tej organizacji⁵⁰.

Akt terrorystyczny uznaje się za taki, jeśli stanowi przestępstwo lub groźbę popełnienia takiego przestępstwa, a także jeżeli:

- został popełniony z pobudek politycznych, religijnych, nacjonalistycznych lub ideologicznych;

⁴⁷ J. Lis, *Bikurat al. chok ha-teror: kimat bilti efszari lehitgonen mifnejo*, „Ha-Arec”, 7 VI 2013 r., <https://www.haaretz.co.il/news/politics/1.2040313> [dostęp: 7 VI 2020].

⁴⁸ *Chok ha-maawak be-teror*, 5776–2016, https://fs.knesset.gov.il/20/law/20_lsr_343902.pdf [dostęp: 9 VI 2020].

⁴⁹ Tamże.

⁵⁰ Tamże.

- miał na celu wywołanie strachu i paniki lub jego intencją był nacisk na krajowy lub zagraniczny rząd, instytucję rządową lub instytucję międzynarodową w celu zmuszenia do jakiejś decyzji albo wstrzymania się od jej podjęcia;
- jego przeprowadzenie lub możliwość jego przeprowadzenia wywołały lub stanowiły poważne zagrożenie jednego z elementów, takich jak: ludzkie życie, wolność, własność, bezpieczeństwo, obiekty religijne i kultu religijnego, infrastruktura krytyczna, strategiczne systemy i usługi, środowisko i państwowa gospodarka⁵¹.

Ponadto za akt terrorystyczny prawo uznaje przestępstwo popełnione z użyciem broni lub broni białej, skutkujące lub mogące skutkować poważnymi obrażeniami ciała, nawet jeśli nie było one popełnione z pobudek religijnych, nacjonalistycznych, politycznych lub ideologicznych. Za akt terrorystyczny uznaje się także atak na duży obszar lub skupisko ludzi przeprowadzony z użyciem broni biologicznej, chemicznej, radioaktywnej lub substancji szkodliwej, również bez wyżej wymienionych pobudek⁵². Omawiane prawo wprowadziło pojęcie własność organizacji terrorystycznej, przez którą rozumie się własność będącą w posiadaniu, pod kontrolą lub kuratelą takiej organizacji, a także wszystko, co służy do przeprowadzania aktów terroru, oraz własność, której pozyskanie zostało sfinansowane przez inny podmiot, lub własność, która była darowizną⁵³. Warstwa definicyjna aktu wskazuje na szerokie ujęcie pojęć: „organizacja terrorystyczna”, „akt terrorystyczny”, a nawet „członek organizacji terrorystycznej”.

Kolejna istotna część tego prawa dotyczy organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i uznania organizacji za terrorystyczną lub osoby za terrorystę. Zgodnie z przepisami do służb bezpieczeństwa zalicza się: Szabak, Mosad, Armię Obrony Izraela oraz Policję Izraela⁵⁴. Minister obrony uznaje organizację za terrorystyczną na wniosek szefa Szabaku lub innej służby bezpieczeństwa wymienionej w prawie. Co więcej, w wyjątkowej sytuacji, na prośbę ministra obrony, taką decyzję może podjąć premier lub komitet ministrów. Prawo zakłada ponadto stworzenie Komitetu Doradczego powoływanego przez ministra sprawiedliwości. Zadaniem komitetu będzie okresowa weryfikacja istniejącego stanu rzeczy lub wychwycenie nowych okoliczności i faktów wpływających na uznanie organizacji za terrorystyczną. Nowe ustawodawstwo zakłada, że jeżeli inne państwo, Organizacja Narodów Zjednoczonych lub jakakolwiek struktura wyspecjalizowana w dziedzinie bezpieczeństwa (np. Rada Bezpieczeństwa ONZ) określa jakąś organizację za terrorystyczną, a osobę za terrorystę lub też zaprzestaną je ze takie uważać, to minister obrony może zasięgnąć opinii ministra spraw zagranicznych w celu podjęcia wymaganej decyzji⁵⁵. Specjalne uprawnienia w związku ze zwalczaniem aktywności terrorystycznej ma komendant dystryktu⁵⁶

⁵¹ Tamże.

⁵² Tamże.

⁵³ Tamże.

⁵⁴ Tamże.

⁵⁵ Tamże.

⁵⁶ Dystrykt jest w Izraelu główną jednostką administracyjną podziału terytorium. W całym państwie

Policji Izraela. Jeżeli istnieją uzasadnione przesłanki, że na podlegającym mu obszarze działalność prowadzą organizacje terrorystyczne lub dochodzi do spotkań, demonstracji czy też wspierania tego rodzaju działalności, to ma on prawo wydać zarządzenie o zwalczaniu takiej aktywności z podaniem wymaganego na to czasu. Podobne kompetencje przysługują komendantom dystryktu w przypadku miejsc wykorzystywanych do prowadzenia zakazanej działalności. Mogą oni wyłączyć takie miejsce z użytku na okres nie dłuższy niż trzy miesiące, z możliwością przedłużenia do sześciu miesięcy⁵⁷. W 2018 r. Kneset uchwalił poprawkę nr 3 do *Prawa zwalczania terroryzmu*, która nadaje Policji Izraela specjalne uprawnienie. Pozwala ono komendantom na wydanie zakazu przemarszu pogrzebowego i przeprowadzenia pogrzebu, jeżeli istnieje przesłanka, że w ich trakcie może dojść do naruszenia porządku, zasad bezpieczeństwa, agitacji na rzecz organizacji terrorystycznej czy uszkodzenia ciała lub mienia. Ponadto komendanci mogą wstrzymać wydanie ciała o 10 dni, do momentu, kiedy zostaną spełnione warunki bezpieczeństwa wymagane przez prawo⁵⁸. Policja jest uprawniona do zatrzymania podejrzanego na 48 godzin przed rozprawą sądową. Służby bezpieczeństwa mogą wystąpić do ministra obrony z prośbą o administracyjne zajęcie majątku nie tylko organizacji terrorystycznej lub terrorysty, lecz także grupy nieuznanej za terrorystyczną, której działalność może wspierać organizacje przestępcze lub te, które są w posiadaniu majątku organizacji przestępczych. Jeżeli osoba uznana za terrorystę będzie wjeżdżać do Izraela, to służby mają prawo zająć jej majątek już w dniu przekroczenia granicy. Z kolei Szabak uzyskał uprawnienie do inwigilacji cyfrowej każdej osoby podejrzanego o terroryzm⁵⁹.

Prawo zwalczania terroryzmu wprowadziło także obszerny katalog przestępstw związanych z działalnością terrorystyczną lub jej wspieraniem. Wymienione są w nim m.in.:

- dowództwo nad organizacją terrorystyczną lub znajdowanie się w jej organach zarządzających – kara 15 lat pozbawienia wolności;
- członkostwo w organizacji – 5 lat;
- rekrutacja do organizacji, działanie w jej imieniu lub intencja takiego działania – 7 lat;
- zapewnianie usług, dóbr organizacji lub jej wspieranie – 5 lat;
- utożsamianie się z organizacją (m.in. używanie jej symboliki, wyrażanie sympatii, udostępnianie pieśni) – 3 lata;
- bezpośrednie nawoływanie do popełnienia aktu terrorystycznego – 5 lat;
- świadome lub nieświadome ułatwianie przeprowadzenia aktu terrorystycznego – 5 lat;
- groźenie przeprowadzeniem aktu terrorystycznego – 7 lat;

jest ich siedem (włączając w to Judeę i Samarię, czyli Zachodni Brzeg).

⁵⁷ *Chok ha-maawak be-terror*, 5776–2016...

⁵⁸ *Chok ha-maawak be-terror (tikun mispar 3)*, 5778–2018, https://fs.knesset.gov.il/20/law/20_lsr_491925.pdf [dostęp: 18 VI 2020].

⁵⁹ *Chok ha-maawak be-terror*, 5776–2016...

- przygotowywanie do przeprowadzenia aktu terrorystycznego – 15 lat;
- przeprowadzanie szkoleń i instruktaży na potrzeby działalności terrorystycznej – 9 lat;
- branie udziału w szkoleniach i instruktażach – 7 lat;
- posiadanie, sprzedaż, handel, wytwarzanie, naprawa, import, eksport, transport broni w celu wsparcia organizacji lub przeprowadzenia ataku – 20 lat, a zrobienie tego samego w przypadku broni biologicznej, chemicznej, radioaktywnej – 25 lat;
- przeprowadzenie ataku terrorystycznego, w tym ataku z użyciem broni chemicznej, biologicznej lub radioaktywnej – kara dożywotniego pozbawienia wolności⁶⁰.

Ponadto zakazuje się przeprowadzania jakichkolwiek transakcji na rzecz organizacji terrorystycznych, w ich imieniu, w celu udzielenia im wsparcia finansowego, wsparcia ich działalności lub w celu wynagradzania za działalność terrorystyczną⁶¹.

Podsumowanie

Z powyższej analizy wynika, że izraelskie prawo dotyczące zwalczania terroryzmu i zapewniania bezpieczeństwa stanowi sumę doświadczeń z przeszłości. Wyraża ono stanowisko, zgodnie z którym to rząd ma pełne prawo do decydowania, w jaki sposób definiuje zagrożenia i z nimi walczy. Rozwój metod stosowanych przez organizacje terrorystyczne doprowadził Izrael do rozbudowy i aktualizacji ustawodawstwa mającego przeciwdziałać temu zjawisku. Przeprowadzona analiza wskazuje na intencję jak najszerzego zdefiniowania zjawisk związanych z terroryzmem i działalnością wymierzoną w państwo, jego instytucje i obywateli. W tym miejscu należy zaznaczyć, że Państwo Izrael stara się przeciwdziałać terroryzmowi, korzystając z rozbudowanych i kontrowersyjnych środków w podobny sposób, w jaki władze mandatowe zwalczały żydowskie podziemie przed 1948 r. Jednocześnie argument zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego jest dla Izraela głównym czynnikiem legitymizującym działania przedstawione powyżej.

W percepcji izraelskiej zjawisko terroryzmu jest ujmowane szeroko – nie tylko jako prowadzenie działalności terrorystycznej, lecz także jako udzielanie organizacji wsparcia z zewnątrz, utożsamianie się z nią lub propagowanie jej działalności. Można to uznać za przeciwdziałanie zagrożeniom XXI w. związanym z aktywnością terrorystyczną w sieci, udostępnianiem materiałów propagandowych, rekrutowaniem lub nawoływaniem do przystąpienia do takich organizacji. Takie pojmowanie zagrożeń wynika również ze sceptycznego stosunku izraelskiej prawicy do działań organizacji pozarządowych, które skupiają się na monitorowaniu przestrzegania praw człowieka lub udzielają pomocy finansowej Palestyńczykom. Muszą one m.in. ujawniać swoje źródła zagranicznego finansowania,

⁶⁰ Tamże.

⁶¹ Tamże.

co jest krytykowane przez Unię Europejską⁶². Duży zakres pojęcia „terroryzm” w myśl teorii sekurytyzacji pozwala władzy na swobodne definiowanie zagrożeń bezpieczeństwa państwa, jego instytucji oraz obywateli. Obszerny zbiór zagrożeń umożliwia z kolei służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo tworzenie rozbudowanego katalogu narzędzi służących do walki z nimi, co może prowadzić do nadużywania kompetencji tych służb.

Na podstawie nowego ustawodawstwa za przestępstwo o charakterze terrorystycznym można uznać kopanie tuneli wykorzystywanych przez Hamas lub Hezbollah czy też wspomniane ataki przy użyciu noży. Oba te działania były prezentowane jako istotne zagrożenia porządku i bezpieczeństwa⁶³. Największe kontrowersje związane z tym prawem wzbudza możliwość uznania dowolnej organizacji (charytatywnej, pozarządowej) za wspierającą terroryzm, jeżeli między nią a działalnością terrorystyczną istnieje pośredni związek lub kontakt. W trakcie uchwalania prawa, o którym mowa, zwracano uwagę, że takie zapisy mogą prowadzić do łamania prawa międzynarodowego lub praw człowieka⁶⁴. Za budzące wątpliwości z punktu widzenia wolności religijnej można uznać również zapisy dotyczące możliwości opóźnienia wydania ciała rodzinie w momencie, kiedy służby bezpieczeństwa uznają, że pogrzeb może przerodzić się w wiec poparcia dla organizacji terrorystycznej lub z użyciem jej symboliki. Przy częstych napięciach w stosunkach izraelsko-palestyńskich te przepisy mogą być wykorzystywane jako środek prewencyjny, dochodzi jednak do nadużywania uprawnień. Już rok po przegłosowaniu wspomnianego prawa Sąd Najwyższy Izraela orzekł, że służby bezpieczeństwa notorycznie wykorzystywały nowe zapisy umożliwiające przetrzymywanie ciał, co miało być niezgodne z prawem. Nakazano władzom wydanie wszystkich ciał w ciągu sześciu miesięcy oraz rozpoczęcie prac nad zmianami zapisów dotyczących tych zagadnień⁶⁵.

Warto także zwrócić uwagę na to, że zbieranie pieniędzy i wypłacanie zapomóg rodzinom męczenników i więźniów jest uznawane za przestępstwo⁶⁶. Na początku 2020 r. weszły w życie zarządzenia Armii Obrony Izraela wprowadzające zapisy *Prawa zwalczania terroryzmu* na Zachodnim Brzegu. W związku z tym banki, które miały

⁶² *EU criticises Israel law forcing NGOs to reveal foreign funding*, BBC, 12 VI 2016 r., <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-36775032> [dostęp: 22 VI 2020]; *Israeli government targets foreign government funding of NGOs*, Reuters, 27 XII 2015 r., <https://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians-ngo/israeli-government-targets-foreign-government-funding-of-ngos-idUSKBN0UA0EE20151227> [dostęp: 22 VI 2020].

⁶³ Intifada noży przyczyniła się do zwiększenia zabezpieczeń w Izraelu. Zamontowano m.in. wykrywacze metali przy wejściu na obszar przy Ścianie Płaczu, co doprowadziło do sporów izraelsko-palestyńskich i wśród samych Izraelczyków. Broń biała jest łatwiejsza do ukrycia, a jej nabycie nie wymaga korzystania z sieci powiązań i dużych nakładów finansowych.

⁶⁴ Z. Kam, „Maane model 2016”: *chok ha-maawak be-terror uszar ba-Kneset*, „Makor Rishon”, 15 VI 2016 r., <https://www.makorishon.co.il/nrg/online/1/ART2/788/479.html> [dostęp: 22 VI 2020].

⁶⁵ J.A. Gross, *High Court: Israel can't keep holding terrorists' bodies without a law*, „The Times of Israel”, 14 XII 2017 r., <https://www.timesofisrael.com/high-court-israel-cant-keep-holding-terrorists-bodies-without-a-law/> [dostęp: 22 VI 2020].

⁶⁶ Hamas oraz władze Autonomii Palestyńskiej wypłacają specjalne świadczenia rodzinom, których członkowie zginęli jako męczennicy lub odbywają w więzieniu karę pozbawienia wolności.

swoje oddziały na tym obszarze, poprosiły rodziny otrzymujące świadczenia od Hamasu lub Autonomii Palestyńskiej, aby w celu utrzymania możliwości dalszego korzystania z takich funduszy zamknęły swoje konta bankowe i przenieśli je do innych banków⁶⁷. Na podstawie nowego prawa doszło również do zatrzymań pojedynczych osób, które miały dokonywać przelewów dla rodzin osób przebywających w izraelskich więzieniach⁶⁸.

Powyższa analiza pozwala stwierdzić, że zapisy o międzynarodowym terroryzmie i jego zwalczaniu mają uwiarygadniać potrzebę zapewnienia szerokich i kontrowersyjnych kompetencji służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo. Wynika z nich również, że walka z palestyńskim terroryzmem została uznana za wewnętrzną sprawę Izraela. Pisze o tym Szydzisz, który podkreśla wagę terroryzmu w kreowaniu izraelskiej polityki bezpieczeństwa, dopuszczającej stosowanie środków nadzwyczajnych w walce z nim⁶⁹. Te wnioski znajdują odzwierciedlenie w izraelskich badaniach opinii publicznej, w których Izraelczycy wyrażają poparcie dla stosowania radykalnych środków walki z terroryzmem oraz postrzegają terroryzm (pod postacią działalności Hamasu i Hezbollahu) jako główne zagrożenie państwa⁷⁰. W 2016 r. 46,8 proc. Izraelczyków uważało, że Palestyńczyk przeprowadzający atak terrorystyczny powinien zostać zabity na miejscu. Z kolei 44,4 proc. Izraelczyków wyraziło obawę, że oni sami lub członkowie ich rodzin każdego dnia mogą stać się ofiarami ataku. Wśród badanych 49 proc. zaakceptowałoby w walce z terroryzmem środki łamiące prawa człowieka lub je ignorujące⁷¹. Stwarza to stan rzeczy, w którym instytucje rządowe, mimo sprzeciwu międzynarodowego, mogą korzystać z nastrojów społecznych w celu implementacji kompleksowego ustawodawstwa, przyznającego państwu szerokie kompetencje i narzędzia walki z terroryzmem. Sytuacja, w której obywatele będący obiektem referencyjnym postrzegają terroryzm w ten sam sposób, ułatwia politykom przekonanie odbiorców komunikatów do zaakceptowania nowych środków nadzwyczajnych.

⁶⁷ *No pay to slay? Fearing Israel law, Palestinian bank blocks terrorists' accounts*, „The Times of Israel”, 7 V 2020 r., <https://www.timesofisrael.com/palestinian-banks-said-to-block-terror-convicts-accounts-due-to-new-israeli-law/> [dostęp: 22 VI 2020].

⁶⁸ *6 East Jerusalemites arrested for violating anti-terrorism laws*, „The Times of Israel”, 15 V 2019 r., <https://www.timesofisrael.com/6-east-jerusalemites-arrested-for-violating-anti-terrorism-laws/> [dostęp: 22 VI 2020].

⁶⁹ M. Szydzisz, *Sekurytyzacja jak narzędzie...*, s. 249–251.

⁷⁰ *Israeli Public Opinion Polls: Opinions On Fighting with Hamas*, <https://www.jewishvirtuallibrary.org/israeli-opinions-on-fighting-with-hamas> [dostęp: 22 VI 2020]; *Israeli Public Opinion Polls: Opinion on War with Hezbollah*, <https://www.jewishvirtuallibrary.org/israeli-opinion-on-the-war-with-hezbollah> [dostęp: 22 VI 2020].

⁷¹ *Israeli Public Opinion Polls: Opinion Toward Terrorism (2008 - 2016)*, <https://www.jewishvirtuallibrary.org/israeli-opinion-toward-terrorism-2008-2010> [dostęp: 22 VI 2020].

Bibliografia

- Barak-Erez D., *Israel's anti-terrorism law: past, present and future*, w: *Global Anti-Terrorism Law and Policy*, V.V. Ramraj i in. (red.), Cambridge 2012, Cambridge University Press.
- Bartoszewicz M.G., *Siła czy przesilenie? Działalność i znaczenie Państwa Islamskiego*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2020, nr 22, s. 39–65.
- Buzan B., Hansen L., *The Evolution of International Security Studies*, Cambridge 2009, Cambridge University Press.
- Buzan B., Wæver O., de Wilde J., *Security. A New Framework for Analysis*, Boulder 1998, Lynne Reiner Publishers.
- Chodubski A.J., *Wstęp do badań politologicznych*, Gdańsk 2004, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Estrategijat Cahal*, Tel Awiw 2015.
- Ganor B., *Global Alert. The Rationality of Modern Islamist Terrorism and the Challenge to the Liberal Democratic World*, New York 2015, Columbia University Press.
- Noam G., *Hitmodedut ha-miszpatit bi-Israel im tofaat mimun ha-teror*, Jeruzalaim 2009, Ha-merkaz le-bitachon we-demokratija.
- Peleg I., *The Israeli Right*, w: *Contemporary Israel. Domestic Politics, Foreign Policy, and Security Challenges*, R.O. Freedman (red.), Boulder 2009, Routledge.
- Schweitzer Y., *Defning the Victor in the Fight against an Army of “Terrorilla”*, w: *The Lessons of Operation Protective Edge*, A. Kurz, S. Brom (red.), Tel Aviv 2014, Institute for National Security Studies.
- Shapir Y.S., *Rocket Warfare in Operation Protective Edge*, w: *The Lessons of Operation Protective Edge*, A. Kurz, S. Brom (red.), Tel Aviv 2014, Institute for National Security Studies.
- Shapir Y.S., Perel G., *Subterranean Warfare: A New-Old Challenge*, w: *The Lessons of Operation Protective Edge*, A. Kurz, S. Brom (red.), Tel Aviv 2014, Institute for National Security Studies.
- Siboni G., *Operations Cast Lead, Pillar of Defense, and Protective Edge: A Comparative Review*, w: *The Lessons of Operation Protective Edge*, A. Kurz, S. Brom (red.), Tel Aviv 2014, Institute for National Security Studies.
- Sielezin J.R., *Badania źródłoznawcze w politologii. Wybrane zagadnienia metodologiczne*, Wrocław 2010, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Szydzisz M., *Sekurytyzacja jako narzędzie polityki zagranicznej Izraela w świetle teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa*, Warszawa 2019, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Źródła internetowe

- EU criticises Israel law forcing NGOs to reveal foreign funding*, BBC, 12 VI 2016 r., <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-36775032> [dostęp: 22 VI 2020].
- Gross J.A., *High Court: Israel can't keep holding terrorists' bodies without a law*, „The Times of Israel”, 14 XII 2017 r., <https://www.timesofisrael.com/high-court-israel-cant-keep-holding-terrorists-bodies-without-a-law/> [dostęp: 22 VI 2020].
- Israeli government targets foreign government funding of NGOs*, Reuters, 27 XII 2015 r., <https://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians-ngo/israeli-government-targets-foreign-government-funding-of-ngos-idUSKBN0UA0EE20151227> [dostęp: 22 VI 2020].
- Israeli Public Opinion Polls: Opinions on Fighting with Hamas*, <https://www.jewishvirtuallibrary.org/israeli-opinions-on-fighting-with-hamas> [dostęp: 22 VI 2020].
- Israeli Public Opinion Polls: Opinion on War with Hezbollah*, <https://www.jewishvirtuallibrary.org/israeli-opinion-on-the-war-with-hezbollah> [dostęp: 22 VI 2020].
- Israeli Public Opinion Polls: Opinion Toward Terrorism (2008 - 2016)*, <https://www.jewishvirtual-library.org/israeli-opinion-toward-terrorism-2008-2010> [dostęp: 22 VI 2020].
- Kam Z., „*Maane model 2016*”: *chok ha-maawak be-teror uszar ba-Kneset*, „Makor Riszon”, 15 VI 2016 r., <https://www.makorrishon.co.il/nrg/online/1/ART2/788/479.html> [dostęp: 22 VI 2020].
- Kremnicer M., Szani J., Foks A., *Hacaaat chok ha-maawak be-teror 5771–2011*, <https://www.idi.org.il/articles/7757> [dostęp: 1 VI 2020].
- Leurent P., *Palestinian 'knife intifada' reflects a generation's despair*, France 24, 6 V 2016 r., <https://www.france24.com/en/20160506-reporter-israel-knife-intifada-palestinian-territories-violence> [dostęp: 5 VI 2020].
- Lis J., *Bikurat al. chok ha-teror: kimat bilti efszari lehitgonen mifnejo*, „Ha-Arec”, 7 VI 2013 r., <https://www.haaretz.co.il/news/politics/1.2040313> [dostęp: 7 VI 2020].
- Lynfield B., *Gaza shootings: Hamas pledge new intifada as 'day of rage' sees Israeli soldiers kill six Palestinian protesters*, „The Independent”, 9 X 2015 r., <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/gaza-shootings-hamas-pledge-new-intifada-as-day-of-rage-sees-israeli-soldiers-kill-six-palestinian-a6688586.html> [dostęp: 5 VI 2020].
- Morris L., Eglash R., *Israel announces operation to destroy Hezbollah tunnels under its northern border*, „The Washington Post”, 4 XII 2018 r., https://www.washingtonpost.com/world/middle-east/israel-announces-operation-to-destroy-hezbollah-tunnels-in-its-territory/2018/12/04/f9e74058-f7cb-11e8-8642-c9718a256cbd_story.html [dostęp: 5 VI 2020].

No pay to slay? Fearing Israel law, Palestinian bank blocks terrorists' accounts, „The Times of Israel”, 7 V 2020 r., <https://www.timesofisrael.com/palestinian-banks-said-to-block-terror-convicts-accounts-due-to-new-israeli-law/> [dostęp: 22 VI 2020].

Rasgon A., *Twitter suspends Hamas- and Hezbollah-affiliated handles*, „The Times of Israel”, 3 XI 2019 r., <https://www.timesofisrael.com/twitter-suspends-hamas-and-hezbollah-affiliated-handles/> [dostęp: 5 VI 2020].

Siman-Tov D., Even Sh., *A New Level in the Cyber War between Israel and Iran*, <https://www.inss.org.il/publication/iran-israel-cyber-war/?fbclid=IwAR1QmAUyquwbm3GTJ6eJ-n39VaJg8USILOJdMoyYThFbjL9uVkouJy3zjw> [dostęp: 7 VI 2020].

2016 – chok ha-maawak be-teror, 5776-2016, kawej gdila, https://www.gov.il/he/Departments/publications/reports/roots_2016_2 [dostęp: 7 VI 2020].

Akty prawne

Chok ha-maawak be-teror, 5776–2016, https://fs.knesset.gov.il/20/law/20_lsr_343902.pdf [dostęp: 9 VI 2020].

Chok ha-maawak be-teror (tikun mispar 3), 5778–2018, https://fs.knesset.gov.il/20/law/20_lsr_491925.pdf [dostęp: 1 VI 2020].

Chok seder ha-din ha-plili (acur he-chaszud ba-awirut bitachon)(horaat szaa) 5766–2006, https://fs.knesset.gov.il/17/law/17_lsr_300016.pdf [dostęp: 6 VI 2020].

Pkudat mnijat teror 5708–1948, https://fs.knesset.gov.il/0/law/0_lsr_312695.PDF [dostęp: 5 VI 2020].

The Defence (Emergency) Regulations, 1945, http://nolegalfrontiers.org/military-orders/mi-l029ed2.html?lang=en#PART_I_-_INTRODUCTORY [dostęp: 5 VI 2020].

Abstrakt

Artykuł ma na celu przedstawienie założeń *Prawa zwalczania terroryzmu* uchwalonego w 2016 r. w Izraelu w zakresie definiowania i, zwalczania terroryzmu oraz sankcjonowania przestępstw z nim związanych. Autor ukazuje izraelską percepcję tych zagrożeń uwidaczniającą się w nowym ustawodawstwie. Zostanie ona zestawiona z przepisami obowiązującymi wcześniej, aby pokazać, jak zmieniło się postrzeganie tych zagadnień przez rządzących i jakie zmiany wprowadziło nowe prawo. W tym celu autor zastosuje metodę instytucjonalno-prawną i metodę porównawczą różnicy, a także skorzysta z teorii sekurytyzacji. Przeprowadzona analiza pozwoli mu na stwierdzenie, że z perspektywy rządzących terroryzm jest nadal uważany za główne zagrożenie Państwa Izrael. Prawo z 2016 r. wprowadziło możliwość zastosowania wielu środków

nadzwyczajnych w ramach przeciwdziałania temu zjawisku. To pokazuje, że partie, które je uchwały, mają jastrzębie spojrzenie na kwestie związane z walką z terroryzmem.

Słowa kluczowe: Izrael, antyterroryzm, polityka bezpieczeństwa Izraela, ustawodawstwo antyterrorystyczne Izraela, konflikt izraelsko-palestyński.

Israeli counter-terrorist legislation against the threats of the 21st century

Abstract

The aim of the article is to present objectives of the Israeli Counter-Terrorism Law passed in 2016. The author examines the way of defining and combating terrorism, and the penalty measures related to criminal activity linked with it. Thus, the author shows the Israeli authorities' perception of threat connected with terrorism. The previous counter-terrorist law is compared with the new one to demonstrate the modification of the vision of security. The article seeks to answer the question what changes and views have been implemented by the new law. To achieve those aims the author used the comparison method and an analysis of the law and the securitization theory. It allowed to state that terrorism is still regarded by Israeli politicians as the main threat for the State of Israel and its citizens. The amended law allowed for the use of many emergency measures. Overall, it exhibits a hawkish stance towards combating terrorism of parties which amended the law.

Keywords: Israel, counter-terrorism, the Israeli security policy, the Israeli counter-terrorism legislation, the Israeli-Palestinian conflict.